

Les Sorties de Charlerine Dupas I: L'été, Josep Morder

1

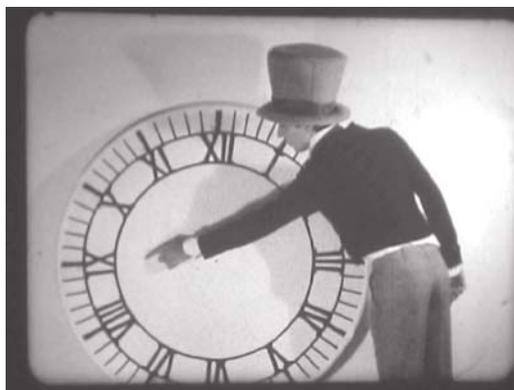
Xcèntric

el cinema del CCCB

Panorama
internacional

Súper 8, Petit
gran format

8 GENER. 2009

Alicia, Lewis Carroll y el tiempo, Daniela Cugliandolo

Súper-8, Petit gran format

Panorama internacional
[duració total: 76 min]

Madame Winger Makes a Film: A Survival Guide for the 21st Century, Helen Hill, 2001. EUA, 10 min, color, sonora (veu en anglès), súper-8/16 mm
Ofrenda, Claudio Caldini, 1978. Argentina, 3 min, color, súper-8
Gisele Kérozène, Jan Kounen, 1989. França, 4 min 30 s, color, sonora (sense diàlegs), súper-8
Firefly, John Porter, 1980. Canadà, 3 min 25 s, color, muda, súper-8
Les Sorties de Charlerine Dupas I: L'été, Joseph Morder, 1982. França, 3 min, color, súper-8
With Wind and White Clouds, Donal O'Ceilleachair, 2006. Irlanda, 3 min 40 s, b/n, sonora, súper-8
Trio, Stan Brakhage, 1976. EUA, 6 min 30 s, color, muda, 18 fps, 8 mm (còpia d'exhibició 16 mm)
Alicia, Lewis Carroll y el tiempo, Daniela Cugliandolo, 2000. Argentina-Espanya, 3 min, b/n, música: Scratch Pet Land, súper-8
4 x 8 x 3, Chris Kennedy, Canadà, 2 min 50 s, color, sonora (sense

2

XCÈNTRIC

8/GENER/09

diàlegs), doble 8

October 25th and 26th, 1996, Kika Thorne, 1996. Canadà, 8 min 20 s, color, sonora (sense diàlegs), súper-8

Tandem: faux-raccords, Colas Ricard i Martin Gracineau, 2001. França/Canadà, 6 min 15 s, color i b/n, sonora (sense diàlegs), súper-8

Stadt in Flammen, Jürgen Beble, 1984. Alemanya, 5 min, color, sonora, súper-8 (còpia d'exhibició 16 mm)

Tabula rasa, Peter Tscherkassky, 1987/89. Àustria, 17 min, color i b/n, sonora, súper-8 (còpia d'exhibició 16 mm)

Sessions a l'auditori

Súper-8, petit gran format

En els darrers anys, superada l'edat dels 40 des del naixement del format súper-8 (1965), ha tornat la febre d'aquest format amb noves emulsions gràcies a l'ús que en fan les noves generacions en un context on impera el digital. Aquest format ja no s'utilitza com en els seus primers dies, pensat com una alternativa als grans i cars formats cinematogràfics per engreixar l'àlbum de records familiars, sinó que cada usuari l'utilitza amb fins i motivacions personals.

A l'auditori del CCCB es presenten quatre programes dins de l'acte dedicat al súper-8. Una d'aquestes sessions comprèn una selecció de diferents peces internacionals (Canadà, Argentina, Àustria, França, EUA, Alemanya) d'autors consagrats en el camp del cinema experimental o de ficció, cadascun d'ells amb filmografies molt completes i diferents. En aquest cas, però, el protagonista és el format en què han realitzat el seu treball: Joseph Morder vincula el format a la seva manera de fer/pensar el cinema a través dels seus films diaris; altres, com Jürgen Beble, el vinculen a un tema de primera alquímia en un context domèstic; Peter Tscherkassky l'utilitza com una eina amb la qual va pujant de mida-format fins a arribar al cinemascop en 35 mm; Jan Kounen el fa servir per realitzar una peça de ficció desvergonjada però plena d'enginy, que més endavant farà el salt fins a un sistema cinematogràfic de producció industrial a França; Stan Brakhage el fa servir en un moment de problemes econòmics per treure partit al petit format sense perdre la coherència de la seva extensa filmografia, i un etcètera d'altres autors que conformen la sessió.

Una altra de les sessions està dedicada al context nacional espanyol. La proposta està més orientada a traçar un diàleg entre peces clàssiques que van marcar una època dins de l'apartat independent, *underground*, *amateur*, etc. al nostre país, amb les peces que recullen el testimoni. Una generació constituïda per joves autors que utilitzen el petit format molt conscients de les seves possibilitats, sense nostàlgia, però mirant pel retrovisor el que ja es va fer. Són propostes molt diverses pel que fa a la tècnica i la narrativa, i estan situades en diferents gèneres.

Una sessió està íntegrament dedicada a un dels grans del cinema, Derek Jarman, qui, tot i ser poc conegut en el terreny dels seus primers treballs experimentals realitzats amb el format súper-8, en va ser un virtuós. Algunes d'aquestes peces estan vinculades a grups musicals mítics com Throbbing Gristle i són d'una bellesa visual inaudita. En aquestes peces s'encavalquen diferents capes de diferents pel·lícules per crear una amalgama de textures, flaixos, teixits, etc., tot carregat amb una gran força visual. En la quarta sessió es projecta la peça de l'argentí Ernesto Baca, *Samoa*.

El súper-8, per Lenny Lipton

L'origen del format

Malgrat la qualitat creixent de la pel·lícula i l'equip de 8 mm, els avantatges decreixents van contribuir a animar Eastman Kodak a intentar trobar un nou sistema per a l'aficionat. Un problema que s'havia de resoldre era el de la col·locació de la pel·lícula dins de la càmera. Prèviament, Kodak havia ofert la càrrega per cartutx, amb cartutxos prèviament carregats i reutilitzables, i per les càmeres Bell & Howell, que acceptaven cartutxos reomplerts pel mateix cineasta.

Els antics cartutxos de Kodak, que eren (i són) oferts en els dos formats (8 mm i 16 mm), s'embussaven sovint i els havia de reomplir la fàbrica, després d'una llarga i costosa inspecció, amb pel·lícula verge. El que es necessitava en aquell moment era disposar d'un cartutx de baix cost, a prova d'embussos i de fàcil col·locació. Després de diversos anys d'investigació, Kodak va oferir el 1965 el format súper-8 en cartutxos Instamatic. El súper-8 i el seu equivalent japonès, el single 8, són les dues últimes addicions a la gamma dels formats elegibles pel cineasta.

Qualitats del format

Les mateixes qualitats de l'equip de 8 mm també són aplicables al súper-8: és una càmera lleugera i fàcil de manejar, sol tenir tots els elements automàtics de les càmeres de 8 mm i, a més, es carreguen molt de pressa. La superfície de la imatge en súper-8 és una mica més gran que la de 8 mm i sovint s'observa una millora en la qualitat de la imatge. És una mica més car rodar en súper-8 que en 8 mm, però molt més barat que en 16 mm. La pel·lícula per a 8 mm i súper-8 s'ofereix en emulsions reversibles per a color i blanc i negre, indistintament.

Que jo sàpiga, el súper-8 va aparèixer per primera vegada a la revista britànica *Amateur Cine World* el 1954, quan es va suggerir que seria millor exposar horitzontalment la pel·lícula de 8 mm a través d'una càmera modificada que no pas verticalment, amb la qual cosa es doblaria la superfície de la pel·lícula i es canviaria la proporció lineal. En el seu

Ofrenda, Claudio Caldini

3

context actual, el terme súper-8 va ser utilitzat per primera vegada pel columnista Ivan Watson el 1963, quan va batejar el format recentment proposat per Kodak a *Amateur Cine World*.

Súper-8 – Single 8

Els dos sistemes, súper-8 i single 8, utilitzaven un cartutx de plàstic de col·locació ràpida però amb un disseny diferent. El format de la pel·lícula continguda és idèntic. Quan els científics de Kodak publicaven els primers escrits sobre el nou format, al Japó Fuji estava planejant un sistema de col·locació mitjançant un cartutx de disseny propi. Les informacions de Kodak eren meres polèmiques i no proposicions concretes, ja que s'especulava sobre les aplicacions audiovisuals del nou format en l'educació i no es deia res sobre cartutxos per a la pel·lícula. No obstant això, és probable que Fuji s'adonés d'alguna cosa perquè va canviar els seus plans. El seu cartutx va ser dissenyat també per a una pel·lícula amb una amplitud de 8 mm estàndard single 8, amb el qual la pel·lícula no havia de passar a través de la càmera dues vegades. Fuji va decidir carregar el seu cartutx, basat en un model usat originàriament per Agfa, amb el nou format de pel·lícula (súper-8), la qual cosa explica que dos cartutxos completament diferents siguin accessibles per al mateix format de pel·lícula. Fuji va decidir denominar el seu sistema (cartutxos, pel·lícula, càmeres i projectors) "single 8". Com que la pel·lícula oferta en els dos cartutxos —Kodak i Fuji— té un format amb les mateixes dimensions, els projectors per a súper-8 o single 8 són intercanviables.

Fi del Kodachrome 40

Acudirà França al rescat del súper-8?
Un distribuïdor de cinema parisenc demana al govern francès que subvencioni el procés de revelatge del súper-8

Durant l'últim Festival de Canes, Pip Chodorov, de Frameworks.com, un dels grans noms de l'escena súper-8 parisenc, i Robert Mayson, de Kodak, van mantenir el que molts consideraran una conversa esperançadora. Segons explica *The New York Times*, els dos executius van discutir sobre la tremenda repercussió que va tenir l'anunci fet

per Kodak el maig passat que deixaria de produir la pel·lícula Kodachrome utilitzada per al súper-8. La manca de rendibilitat va posar terme a la producció d'aquesta pel·lícula per a súper-8, tot i que es continua fabricant la de 16 i 35 mm. Actualment es tracta al laboratori de la companyia a Suïssa a un cost altíssim. Així, doncs, el seu final es va preveure per al desembre del 2007, però a Canes va tornar a sortir la llum. Segons Chodorov, l'home de Kodak va accedir a mantenir la producció de Kodachrome sempre que els aficionats a aquest format trobin una manera (rendible!) de processar-lo.

L'últim capítol que ha transcendit d'aquesta campanya de salvament el relata Chodorov al diari novaiorquès. Mentre Kodak segueix rebent diàriament desenes de correus electrònics d'entusiastes del format amb missatges que van des de la queixa fins a l'insult, Chodorov ha posat fil a l'agulla.

A falta de recursos millors, el responsable de Frameworks.com i també propietari de la companyia de distribució especialitzada en cinema independent ha trucat a les portes de l'Elisi. Chodorov ha demanat al Govern francès que subvencioni una part del car procés de revelatge del súper-8.

Així, és possible que sigui finalment aquest govern el que rescati aquesta pel·lícula amb què es van rodar des de grans obres d'avantguarda (Iván Zulueta va ser, a Espanya, un dels grans mestres) fins a la mort de J. F. K. Ara com ara es desconeix la resposta de l'Elisi. Estarem atents...

Font: *ELPAIS.es*, Madrid, 3 de juny del 2005.

Programador: Antoni Pinent

4